

Prædiken til Fastelavn

Luk. 18, 31-43

Hvis man ikke vidste bedre, så er det lige før, man skulle tro, at de mennesker der i sin tid bestemte, hvilke tekster der skulle læses til i dag, har tænkt mere på tøndeslagning, udklædning og maskespil end på så meget andet. I hvert fald er det påfaldende, at lige præcis teksten til i dag kredser om forholdet mellem det at se og så det at være blind. Et forhold, der jo mere end noget andet er så gennemspillet netop i dag, hvor det er fastelavn.

For i dag handler det jo om, i hvert fald hvis man er barn, at maskere sig, at påtage sig en rolle, sådan at man altså ikke bare *ser ud* på en anden måde, men også sådan at andre på en vis måde bliver *blinde* overfor, hvem man i virkeligheden er.

For en udklædning eller en maske kan tjene to vidt forskellige formål: Enten at skjule hvem man i virkeligheden er – at gemme sig bag en maske, som vi også siger. Eller den kan tjene det stik modsatte – nemlig at vise hvem vi *i virkeligheden* er eller i virkeligheden gerne *ville* være. Udklædning og især masker gør os derfor altid usikre, fordi vi bliver i tvivl om, hvem det egentlig er, vi har foran os. Ser vi med andre ord rigtigt, eller er vi, når det kommer til stykket, blinde

over for personens sande identitet?

Den usikkerhed tror jeg, vi alle har oplevet. Og især og allertydeligst på en dag som i dag. Alligevel må man sige, at det på ingen måde er en usikkerhed, der er begrænset til i dag. For når det kommer til stykket, så gør der sig jo altid en usikkerhed gældende, når vi står over for et andet menneske.

For det er nu engang sådan at for at kunne se noget ordentligt, er man i en vis forstand nødt til at gøre sig blind for alt det, der er udenom. Hvis vi f.eks. vil se alt i overblik og i de store træk, ja så er vi nødt til at gøre os blinde over for detaljerne. Og omvendt – hvis vi vil se detaljerne, ja så er vi nødt til at gøre os blinde over for det store perspektiv. Og det gælder også i forhold til andre mennesker. Vi kan være opmærksomme på folks ydre, sådan at vi glemmer at se på deres indre kvaliteter. Eller vi kan være særligt opmærksomme på, om de nu gør noget, vi synes er forkert. Om de er uhøflige, deres tonefald er skingert, eller om de lugter af armsved og cigaretskod, sådan at vi helt glemmer at se på deres øvrige væsen. Vi kan kort sagt særdeles hurtigt stirre os blinde. Og det kan vi endda dårligt undgå at gøre, fordi det at se og det at være blind nu engang hører

sammen – og tilmed hører sammen med vores forhold til hinanden.

Om lige præcis det forviklede forhold mellem det at se og at være blind, har den norske forfatter, Lars Saabye Christensen skrevet en tankevækkende roman, der hedder *Modellen*.

Deri hører vi om en berømt kunstmaler, Peter Wihl, der en skønne dag får stillet den for ham værst tænkelige diagnose: begyndende blindhed. Den diagnose får han, mens han er ved at forberede sin store come-back-udstilling. Den udstilling, der endeligt skal udrydde enhver tvivl om, at han hører til på kunstnerens parnas – der hvor der kun er plads til de få og udsøgte.

Wihl stirrer sig fuldstændig blind på sin sygdom – på det, der truer med at sende ham uden for det eksklusive selskab. Ja, Wihl viser, at han sådan set allerede er blind, før han altså er det, fordi han bliver blind over for sine nærmeste. Han udvikler en hårregsende kynisme, der bl.a. gør, at han tager imod et tilbud om at få indopereret et par raske øjne fra et østeuropæisk barn, der sælger dem for ussel mammons skyld – men også en kynisme der gør, at han mister blikket for sin datter og sin hustru, der til sidst ender med at forlade ham.

Peter Wihl genvinder således nok sit fysiske syn, men kun for at blive blind i en langt mere alvorlig forstand. Blind over for livet, blind over for kærlighedens og næstens krav på ham. Altså helt og aldeles modsat den mand vi hører om, i dagens evangelium.

For modsat Peter Wihl i Lars Saabyes roman, ja så er manden her kun uhelbredeligt blind i fysisk forstand.

I en anden forstand er han alt andet end blind, for han ser samtidig så langt klarere end alle andre, fordi han i mødet med Jesus ser, hvad der er sandheden om hans liv: Nemlig at han er et afmægtigt og uperfekt menneske, der har tilgivelse og oprejsning behov.

Men han ser det, fordi han ser, om jeg så må sige, ind i det sandhedens spejl, Jesus i kraft af sin person, holder op foran ham, og som får ham til at bekende: ”Jesus, Davids søn, forbarm dig over mig!”

’Forbarm dig over mig, for stillet over for dig kan jeg se, at jeg slet ikke slår til. Ja, jeg kan se, at jeg igen og igen er slået af blindhed over for det overvældende og virkeliggjorte krav om kærlighed og ansvar, som du viser mig’.

At kunne sige det bliver for den blinde mand det mest befriende, han kan sige. Det synes vi jo nok ikke umiddelbart. For i og med at vi som regel ikke ser ret meget længere end til vores egen næsetip, ja, så mener vi, at det mest befriende må være *ikke* at skylde nogen noget. Ikke at skulle bede om hjælp, ikke at bekende sin afmagt.

Akkurat som Peter Wihl i romanen heller ikke mente at skylde nogen noget. Men ikke at ville skylde nogen noget er og bliver kun et andet udtryk for kynisme. For rå og brutal foragt for den svaghed, der melder sig med livet selv, og som vi igen og igen i stolthedens og i selvfølelsens forfængelige navne gør os blinde overfor. Den foragt, der altså gør, at man som en anden Peter Wihl er parat til at sige til et barn: ”Giv mig dine øjne – for jeg har mere brug for dem end du!”

Både Lars Saabye Christensen og ikke mindst evangeliet stiller os da det spørgsmål: ’Hvad vil du med nye øjne, når du alligevel ikke er i stand til at se det væsentligste i dit liv? Se, at dit liv slet ikke er dit eget, men Guds dybt betroede og højst forpligtende liv til dig?’

Det var den sandhed, den blinde mand så eller indså, da Jesus gik forbi ham den dag for mange år siden. Og det er den sandhed, der også kommer til os, i dag.

Og gør det med det befriende budskab, at selv om vi er blinde, famlende, usikre og tøvende, ja så er vi lige så lidt som den blinde mand i dagens evangelium bare overladt til os selv og vores eget mørke. For uanset hvad, om vi står eller falder, kravler eller ligger, ja, så gør vi det over for den Gud, hvis kærlighed oplyser og overvinder alt. Overvinder den formørkende blindhed, hvormed vi gang på gang svigter livet og vores nærmeste. For Gud kender os ”fuldt ud”, sådan som Paulus siger det i epistlen til i dag. Kender os, ikke mindst der hvor vi ikke kender os selv. Gud ser altid meget mere end det mørke, vi måtte befinde os i, fordi han ser os som sine børn, som han aldrig bliver træt af at føre ud i lyset, sådan at vi må kunne se klart. Se, at vi befinder os lige midt i det guddommelige lys, der lige siden skabelsens første morgen har overstrålet alt og alle. Det lys, som vi på Guds ord tør tro, altid vil lyse for os – uanset hvor mørkt det synes.

Amen

Christian von Tangen Sivertsen

Nyborg-Hjulby

Salmer:

192, 39, 694, 690, 42

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk